

Þema: 10. bekkur

Kynning á námsgreininni og kennsluaðferðir

Þemanám er blanda af náttúrufræði og samfélagsfræði og verður lotukennt þ.e.s. hvert þema er með áherslu á annaðhvort náttúrufræði eða samfélagsfræði.

6 kennslustundir á viku.

Kennarar eru: Ásgerður E. Jónsdóttir, Halldóra Snorradóttir og Kirsten Lybæk Vangsgaard.

Birt með fyrirvara um breytingar

Í DAGSINS ÖNN (Samfélagsfræði)

- Við erum öll mismunandi - hinsegin fræðsla.

TRÚARBRÖGÐ, MANNRÉTTINDI OG LÍFSVIÐHORF (Samfélagsfræði)

- Nemendur kynnist mismunandi trúarbrögðum þeir velta fyrir sér gildi/mikilvægi trúarbragða fyrir einstaklinga og samfélög.
- Einnig gera nemendur samanburð á mismunandi viðfangsefnum varðandi trúarbrögð

LÝÐRÆÐI OG STJÓRN MÁL (Samfélagsfræði)

- Fjallað er um stjórn mála, lýðræði, stjórnarskrár, sveitarstjórnir og landsmálapólitik.
- Tökum fyrir þingkosningar í september.

VÍSINDALÆSI (Náttúrufræði)

- Vísindalæsi felur í sér að nemendur geti lesið texta um náttúruvísindi sér til gagns, notað hugtök úr náttúrugreinum í daglegu lífi og skilið náttúruleg og manngerð fyrirbæri. Auk þess geri þeir sér grein fyrir samspili manns og náttúru og valdi mannsins yfir tækni. Þessi hæfni eflir skilning þeirra á nútímasamfélagi og hjálpar þeim að taka skynsamlegar ákvarðanir í málefnum sem varða tengsl manns og náttúru.

KRAFTUR OG HREYFING (Náttúrufræði)

- Nemendur læra að greina milli ólíkra krafta og hvernig ýmsir kraftar koma við sögu í daglegu lífi.
- Þeir læra um tengingu milli krafts og hreyfingu.
- Einnig læra nemendur að reikna með krafta.

KJARNORKA OG STJÖRNUFRÆÐI (Náttúrufræði)

- M.a. hvernig menn hafa lært að beisla kjarnorku í kjarnorkuverum og hvaða áhrif þetta hefur haft á lífnaðarhætti manna. Einnig læra nemendur um hvernig kjarnorka tengist þróun stjarna.

SJÁLFBÆR ÞRÓUN OG NÝSKÖPUN (Samfélagsfræði og náttúrufræði)

- Unnið verður með heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun.
- Nemendur rökræða álitamála sem varða umgengni við náttúruna, tækni og nýjustu vísindi. Þannig eflist þekking og skilningur nemenda á grundvallarmarkmiðum sjálfbærrar þróunar, ásamt vilja til að starfa í anda þeirra.
- Einnig vinna nemendur eftir verkferli nýsköpunar þar sem þeir finna sér vandamál/verkefni sem þeir ætla að finna lausn og hanna afurð.

KENNSLU AÐFERÐIR

Leitast er við að beita fjölbreyttum kennsluaðferðum sem henta hverju þema fyrir sig s.s.: leitarnámi, samvinnunámi,

sjálfsnámi, fyrirlestur, tilraunum, vendikennslu, jafningjafræðslu, lausnarleitarnámi, spurnarnámi og umræðum.

Bráðgerir nemendur fá tækifæri til að dýpka námsefnið hverju sinni. Í einhverjum tilfellum þar sem nemendur hafa þörf fyrir aukinn stuðning gefst kostur á aðlöguðu námsefni.

Námsáætlun

Birt með fyrirvara um breytingar

Tímabil	Viðfangsefni	Hæfniviðmið
		Á skipulegan og sjálfstæðan hátt aflað sér, hagnýtt og metið upplýsingar um menningar- og samfélagsmálefni sem birtast í munnlegum flutningi, samræðum, texta og mismunandi miðlum.
Ágúst	Í dagsins önn	Rökstutt gildi jákvæðra lífsviðhorfa, dygða og gildismats fyrir heilbrigða sjálfsvitund og ábyrgð sem borgari og neytandi. Á skipulegan hátt fjallað um samfélagsleg og siðferðileg málefni af mismunandi sjónarhólum. Greint og fjallað um áhrif fyrirmynda og staðalmynda á mótun sjálfsmýndar á sjálfstæðan hátt. Útskýrt mismunandi hugmyndir um lýðræði. Rökrætt og greint stöðu sína, sem þátttakandi í samfélaginu, réttindi, skyldur og gildismat
September	Lýðræði og stjórnsmál	Á skipulegan hátt fjallað um samfélagsleg og siðferðileg málefni af mismunandi sjónarhólum. Rökstutt gildi jákvæðra lífsviðhorfa, dygða og gildismats fyrir heilbrigða sjálfsvitund og ábyrgð sem borgari og neytandi. Metið og greint á skýran hátt upplýsingar um vísinda- og tækniþróun, útskýrt áhrif þeirra á daglegt líf fólks og tekið gagnrýna afstöðu til siðferðilegra þátta tengdum sjálfum sér, einstaklingum, samfélagi, náttúru, umhverfi og tækni.
Október- nóvember	Kraftur og hreyfing	Á skýran hátt beitt algengum hugtökum og heitum í náttúrugreinum í ólíku samhengi. Framkvæmt vel og útskýrt athuganir úti og inni.
Desember	Vísindalæsi	Gefið góðar skýringar og rökrætt valið efni úr athugunum og heimildum. Dregið á skýran hátt ályktanir af gögnum og gefið ólíkar skýringar með því að nota ólík sjónarhorn. Á skýran hátt beitt algengum hugtökum og heitum í náttúrugreinum í ólíku samhengi. Gefið góðar skýringar og rökrætt valið efni úr athugunum og heimildum. Dregið á skýran hátt

ályktanir af gögnum og gefið ólíkar skýringar með því að nota ólík sjónarhorn.

Greint og útskýrt texta um náttúrufræði, umorðað hann, tjáð sig og túlkað á skýran hátt myndefni sem tengist honum.

Rökrætt og greint stöðu sína, sem þátttakandi í samfélaginu, réttindi, skyldur og gildismat

Janúar Trúarbrögð,
mannréttindi
og lífsviðhorf

Á skipulegan hátt fjallað um samfélagsleg og siðferðileg málefni af mismunandi sjónarhólum.

Rökstutt gildi jákvæðra lífsviðhorfa, dygða og gildismats fyrir heilbrigða sjálfsvitund og ábyrgð sem borgari og neytandi.

Greint og rætt dæmi í umhverfi sínu. Gert góða grein fyrir áhrifum þeirra á lífsgæði og náttúru.

Metið og greint á skýran hátt upplýsingar um vísinda- og tækniþróun, útskýrt áhrif þeirra á daglegt líf fólks og tekið gagnrýna afstöðu til siðferðilegra þátta tengdum sjálfum sér, einstaklingum, samfélagi, náttúru, umhverfi og tækni.

Janúar-
mars Kjarnorka og
stjörnufræði

Gefið góðar skýringar og rökrætt valið efni úr athugunum og heimildum. Dregið á skýran hátt ályktanir af gögnum og gefið ólíkar skýringar með því að nota ólík sjónarhorn.

Rætt af góðum skilningi eigin lífssýn og ábyrgð innan samfélagsins. Greint og rætt dæmi í umhverfinu og útskýrt dæmi úr eigin lífi.

Nemandi getur sýnt fram á skilning á eðli sjálfbærrar þróunar og þýðingu hennar fyrir umhverfi, samfélag og efnahagslíf.

Mars-maí Sjálfbær þróun
og nýsköpun

Unnið skipulega eftir verkferli nýsköpunar, þ.e. leitað að þörfum í umhverfi fólks, fundið lausn og hannað afurð, einn eða með öðrum.

Útskýrt og rætt afstöðu sína og niðurstöður af aðgerðum er varða náttúru og samfélag.

Nemandi getur greint vel hvernig þættir, eins og tæknistig, þekking, kostnaður og grunnkerfi samfélagsins hafa áhrif á hvaða lausn viðfangsefna er valin hverju sinni.

Grunnþættir menntunar

Grunnþættir menntunar (náttúrufræði)

Heilbrigði og velferð

- Getur unnið með öðrum að lausn verkefna
- Nýtir eigin styrkleika við vinnu verkefna
- Gerir sér grein fyrir eigin ábyrgð á heilsu og velferð með ástundun heilbrigðra lífshátta

Jafnrétti	<ul style="list-style-type: none"> • Fær tækifæri til að vinna verkefni út frá eigin forsendum og áhuga • Getur farið eftir reglum við úrlausn verkefna • Gerir sér grein fyrir að allir menn eru jafnir óháð kyni, kynhneigð og kynþætti • Getur rætt um mikilvægi fjölbreytileika í lífríki dýra, plantna og manna • Setur sér markmið við hæfi
Lýðræði og mannréttindi	<ul style="list-style-type: none"> • Getur valið sér verkefni við hæfi og valið úrlausnarform sem honum hentar • Getur tekið afstöðu til álitamála varðandi náttúruna t.d. vegna verndunar og nýtingar náttúruauðlinda • Virði umhverfi sitt og þær lífverur sem í því búa • Les í náttúruna og þekkir mikilvæg hugtök hennar • Les texta í náttúrufræði sér til gagns, vinnur með hann og útskýrir
Læsi	<ul style="list-style-type: none"> • Nýtir hugtök og efni náttúrufræðinnar í daglegu lífi og verkefnum sem hann glímir við • Fær tækifæri til að vinna ólík verkefni með hjálp ólíkra miðla til að auka vísindalæsi sitt • Getur greint samspil manns og náttúru og mikilvægi náttúruverndar
Sjálfbærni	<ul style="list-style-type: none"> • Þekkir undirstöðuþætti sjálfbærrar þróunar og getur nýtt sér hugmyndir sjálfbærni í eigin lífi • Temur sér lífsvenjur sem stuðla að eigin heilbrigði og heilbrigði náttúrunnar • Sýnir frumkvæði og sjálfstæði við val og vinnu á verkefnum
Sköpun	<ul style="list-style-type: none"> • Sýnir áhuga og er forvitinn um umhverfi sitt og fyrirbæri í náttúrunni • Fær tækifæri til að njóta umhverfisins og styrkja skilning sinn á því
Grunnþættir menntunar (samfélagsfræði)	<ul style="list-style-type: none"> • Sýnir frumkvæði, vinnur sjálfstætt og í hóp, tekur þátt í samvinnuverkefnum
Heilbrigði og velferð	<ul style="list-style-type: none"> • Fær tækifæri til að vinna út frá áhuga og styrkleikum • Beitir grunnfærni og undirstöðuatriðum í vinnubrögðum • Fer eftir reglum og vinnur með jafnrétti að leiðarljósi • Temur sér gagnrýna hugsun og skoðun
Jafnrétti	<ul style="list-style-type: none"> • Fræðist um mismunun og forréttindi fólks í víðum skilningi • Tekur tillit til skoðana annarra • Metur og bregðst við ólíkum skoðunum á fordómalausan hátt
Lýðræði og mannréttindi	<ul style="list-style-type: none"> • Fær tækifæri á að velja verkefni við hæfi sem hefur áhrif á útkomu • Tekur tillit til skoðana annarra • Kemur fram við aðra af virðingu og ábyrgð • Lærir um lýðræði, til lýðræðis, í lýðræði • Tekur þátt í lýðræðislegu samstarfi og samræðu

- Getur metið og brugðist við ólíkum skoðunum og upplýsingum á fordómalausum og gagnrýnan hátt
  - Öðlast þekkingu á menningarlausum s.s. ákveðnum menningarverðmætum og sögulegum staðreyndum
- Læsi**
- Tjáir sig um verkefni sín og notar hugtök sem tengjast viðfangsefninu
  - Nýtir tækni sem hentar til verkefnavinnu
  - Nýtir gagnvirkt námsefni
- Sjálfbærni**
- Notar kennslubækur og önnur hjálpargögn við vinnu sína
  - Er virkur og tekur þátt í samvinnu
  - Nýtir tæknina á skapandi hátt
- Sköpun**
- Virkjar hugmyndaflugið til að vinna og finna lausnir á verkefnum
  - Nýtir hæfileika sína og skapar afurð

Námsmat

Leiðbeinandi námsmat (leiðsagnarmat) fer fram yfir allt skólaárið. Í leiðsagnarmati er fylgst með nemendum á námstímanum og þeim leiðbeint. Lögð er áhersla á fjölbreyttar matsaðferðir, s.s. kannanir, frammistöðumat, sjálfsmat, samræður o.fl., til að safna upplýsingum um stöðu nemenda, hvað þeir vita og geta og hvers þeir þarfnast til að ná betri árangri.

Í þema er einnig stuðst við símat og ekkert eiginlegt lokapróf í lok annar er lagt fyrir nemendur. Símatið samanstendur af verkefnavinnu, námsmatsverkefnum, lokaverkefnum, prófum/könnunum sem hafa verið lögð fyrir nemendur í tengslum við hvert þema.

Lokamatið ákvarðast af hæfniviðmiðum sem eru tengd við þema og sýnir hversu vel nemendum gengur miðað við hæfniviðmið tengd þema árgangsins. Með lokamati er lögð áhersla á að meta hversu vel nemendur hafa tekist að afla sér þekkingu og skilning á námsefninu og hversu vel þeim hafa tekist að beita skilning og þekkingu sinni.

- Verkefni nemenda verða metin lokið eða ólokið.
- Hæfniviðmið verða metin í bókstöfum (A, B, C, D).
- Eftir hvert þema verður gefin einkunn í bókstöfum (A, B, C, D).
- Vægi einstakra þema er:
  - Í dagsins önn (5%)
  - Lýðræði og stjórnsmál (20%)
  - Kraftur og hreyfing (15%)
  - Vísindalæsi (5%)
  - Trúabrögð, mannréttindi og lífsviðhorfi (15%)
  - Kjarnorka og stjórnufræði (10%)
  - Sjálfbær þróun og nýsköpun (Samfélagsfræði 10% - náttúrufræði 20%)

Hlutverk og vinnulag nemandans

Hlutverk og vinnulag
nemenda

Samskipti	<ul style="list-style-type: none"> • Að fara eftir fyriræmælum og virða reglur skólans • Að koma fram við aðra af virðingu og ábyrgð • Tekur tillit til skoðana annarra
Mæting	<ul style="list-style-type: none"> • Að mæta á réttum tíma með öll gögn.
Virgni í tímum	<ul style="list-style-type: none"> • Að sýna frumkvæði og beita gagnrýninni hugsun • Að taka þátt í umræðum og verkefnavinnu
Heimavinna	<ul style="list-style-type: none"> • Skráning heimavinnu fer fram í Mentor og Google Classroom
Ábending um hjálpargögn fyrir nemendur	<ul style="list-style-type: none"> • Hjálpargögn s.s. hljóðbækur og raðbækur eru að finna í Google Classroom
Stoðþjónustu nemenda	<ul style="list-style-type: none"> • Nemendur sem ekki fylgja námsframvindu sem getur talist eðlileg miðað við aldur fá meiri stuðning og námsaðstoð eftir þörfum. • Að virða skilafrest verkefna • Að fara eftir fyriræmælum og virða reglur skólans
Skyldur nemenda	<ul style="list-style-type: none"> • Að miðla þekkingu á fjölbreyttan hátt, bæði munnlega og skriflega til samnemenda og kennara • Að nemendur vita að ritstuldur verður ekki liðinn • Að mæta á réttum tíma og undirbúinn fyrir tíma
Skyldur kennara	<ul style="list-style-type: none"> • Að aðstoða nemendur eftir þörfum • Að koma fram við nemendur af virðingu og ábyrgð